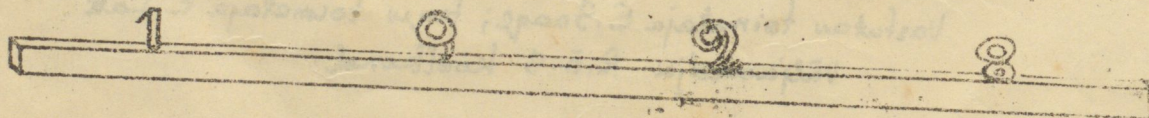
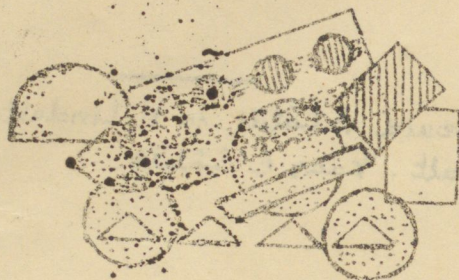
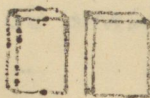

K 12630

TARMO

PEM 12690

374.617

PR 70

Sisuk:

1. Õhtutähed	-	-	-	L.k.
2. Patustav väike	-	-	-	P.k.
3. Õhtu eelne	-	-	-	A.M.
4. Kubuküla (järg)	-	-	-	vil. A.M.
5. Kontoristi jõuluõhtu	-	-	-	E.S.
6. Meie, Alma mater! juubel	-	-	-	A.L.
7. Rühhold Linna - Linno 50 aastane.	-	-	-	
8. "Tarmo 1"	-	-	-	vil. L.L.
9. Varus	-	-	-	

Illustratsioonid A. Lätelt ja H. Lindelt; viinajad P. Kokalt,
šiff P. Kokalt. Kaas E. Lätelt.

Vastutav toimetaja E. Saage; tegev toimetaja E. Lät.
Väljaandja R. O. S. koostööd.

Õhtutähed

Ja süütkund tava seinul õhtutähed,
kuibmatsed, särasilmased, kauged
ning valand nagu uni ääke lauged, —
kui nonda läbi õhtu üksi lähed

kõik askeldused, arkipäev ja lühk —
saab õhtul kuldseks uniks,
ma pöönduks kõigest ära, silmad sulles
end annaks tähtide, — seegi hinges usk!

On kauged sinivõlvad, kõrged väikesed tähed
ei teisi mu kosta üht lühed, —
sest võtke tennistus muut väike nüüd,
te ise teate, — kõrged käivad vähesed...

Siis teie kõrged kõike tennistau kätt ala —
ust laulu lauldes südame teie annan
ning hinges soovi kaugematist kaunam,
et kind te juunde õhtul jõuaks sala!

— — — — —

— — — — —

L.k.

Potustav väike

Pilved murendasid lund. Tihe -
daine, pehmeina langesid hellad näitsakad kõikjale
Talvemetsas hingas tuledeks linn. Elustõstetud kraedis
inimesi kulges tänavail.

Arno oli välgas. kimp ajalehti
kaenas, sibas ta mööda tänavaid. Inimeste kohal hois-
kas: „Virelane“ täuane!“ Nähe too avitas. Vast mõni
peatus, võttis. ja külm oli. Pärit oli väike, püüvile pol-
nud oli, varukad lühikeseks jäänud. Ömbluse kipus
laski ribenema. külma hingust tungis säält ihku.
Saapaid polnud. Rüdast sussid haarasid labajala.
kalkiseis sukkas olid poolkauged, kondised sääred.
Püksijupid küünisid vaevast põlvi. Kehvalt püüvolid
nad säält kolksu sukkadega. Mõnikord vajusid sukad
ja võis külmetavat, punast ihu näha. Suis ribis Arno
jälle lühikesi sukke, õnnetuna vihane.

„Virelane“ täuane!“ Palju uudist sin“

Igas on sarnaselt kangeda. Hää
hajub asjatult. kui hää on inimestel, kui taskukotkas
kõliseb midagi, millega julgub kaupleusiks avada. ja
Arno vaatas vastutulevat paksu isandat, väikese
näolaiuga karvadeist nähtavat käsi taskus hoidis kaup-
lihelt vähesed sente.

„Virelane“ täuane!“

Alü kulges tänavas vasaklival, val-
gustatud akende-vaast mööda. Inimesed vähenesid aja

hilines. Üksikuid valguspeelgureid paaritubise van-
gudes tihedalt ühtekesvanuna.

Arno pöönas põitänavasse. See
oli kitsas, pime. Kesktänavas majad olid aknad valgus-
tatud. Sõal oli koloniaalkauplus.

Tuuletusest kõrgusest maandus lu-
milaste väsinuna kõigale. Valge tants talve esimesel
võidupeol...

Sadas nii pehmet...

Arno läks, pöönas vahel näo yhis,
lastes näitsakaid hävida väikesel näljal keel. Nad
tulid, ehtides nägu pisaratega.

Ja peatas akna es. föle tuli
maelde, et kõht tüli, püüvalt tüli. Aknal aga oli nõi-
da palju toitu. Arno uelas sülg, mis suuvaratist
väljapääsu saavutada püüdis. kõver ronn, punetava
visege, milles läikivana pekitäikeid, ohjeldas pilgu
oleks ihataud teavaid hambaid suruda vütsitust
ihlus, punedes suutail, seda suuremini näendama saates.
Sis oleks häirind ümbus, keilm, masendavad mõte
ahelad. kuid sõal oli veel muudki, et selu ei seest-
und üle vaadata, ja ei teadnud mõne nimegi Arno

kaua vaatas te sõal behekimp
kaunla all, silmis kord lüh, kord hüübis lootusetus,
sisis ta jala silitades lumineid kiiviplaati. Sis tuli
mõte lahkmisest.

X

Ena oli juba sängis. Laval põ-
les väike, ootav, suitsund klaasiga õlilamp. Hajas
määrdinol, kollast helki. Leib oli nagu põlastades
selja pöönand silgetaldreku. Väike sulkrutoos, pooleni
ja veel leige leikann — need olid sõbrad. Nad ei

sööd tihki kolku. Ema ise jäi sahanüriaga.

"Sa olid täna kava välgas," ütles hõimast nurgast küsimus.

"Jah! Tahtsin kõiki ära müüa... aga ei saanud sõi."

 Arno kütis lehed lauale, istudes värinava nurgas seljatasuga toolile abjusside.

"Eks sa söö. Täi on vist veel sa. Matulese aja eest alles lõpetasin."

"Kas muud veel on, kui süü laual?" küsis Arno, kiigi teadis.

"Ei. Mis sa ilka tahad. Söö kõht täis ja magama. Kust seda parematki võtta?" kostis ema hoiatades.

"Kust seda paremat jah võtta!" kaikus Arno mõttes. Ta söi. Tuba oli vilu, kiviseinad märgad. Heites nussid ja paliku, hingas ta üle klaasi tantsi kustuneks. Kõik oli tuba läbistamata pime. Alles aegamööda tõi pimedusest taevast aknareliinidega nähtavale. Siis kütis Arno söögi. Laski ta ei nööpund.

Teda haaras hõlmakana vilu ase, puistates tugevaid värinaid ihku. Elumununa keris end Arno ülepää vaipa. Mõtted aga sööstisid und peletades kompluse vaateaknale. Sääst oli vonsti juustu... saia väitlikkollast nohinatega. Kui lähedal oli ta täna kõigile! Ainult kile läbi paistvat klaasi... kergesti purunevat...! Omeli ei saa tühjaks tunda. Haid silgad... silgad... sount, silgad — see on halvatus. Jookse pärsad poolkätmanuna tänaval, karju. Hoana värisedes rõõmuga ulatavaid sente. Kaupmehed aga tühjad, rasvunud olevad pilusilmiga, külastund isuga... punn veritab taskust...

Arno mõtted mössisid kuisid. Ta leidis, et kaupmehele midagi pole too vorstiköök. Tema aga kelmivaks nõmeks saaks... Too mõte leigises, jälle masendas. Nüüaks tõi äädatses sisemus kindla mõtte. Ta talitis vaid kord maitsa. Samal hetkel abinõu oli valmis läbi viimiseks. Sööstvad mõtted koostasid plaani noimast. Arno vabastas pää katkest. Pimedus loivas nuumis. Naikus ajas. Hugas liugas ema.

"Kas lähen, või ei?" Issand vastamulle!" sosistas Arno endale. Vorst tuli uuesti ajju elavalt. "Lähen..." tundus, kui oleks jumal seda oelnud.

Tulles süngist, kiskus ta laua lauka lahti, kolades käsikaudu. Sääle oli, vanaisast jäänd, kild musta kivi. Vanaisa lõi sääle küljest tulivanaga sädemeid löuendi sütte. Nüüd otsis selle Arno. — Hetke mööduks midagi sarnast oli käes. Tulel ei tohtinud tõmmata. Ema deks elu ärgand. Ta liigines ahnale, vedades kiviteravikuga üle klaasi. Lõigates kriiksaltus. — Ükki tundus toikarat... Ta libistas selle tasku. Ema mages. Arno pugus tasa palitusse, kiskus sussid sukkadale ja liigines pää kolu sisse, sammude vaarudes uksele. Jalad kippusid se gama üksteist.

Ülles avades värises külmast ja erutusest. Süs oli tänaval. Mätsis ükka lund. Pime das tänavas peatas ta kolonisaalkaupluse ahna all. See oli pime. Tumedalt paistsid väljapandud asjad. Arno värises kõe hobades taskus kivi. "Issand aita, et keegi ei näeks!" sosistas.

"Ühis ma nüüd teen?! Kui ema seda näeks!" helistas mõte. Süs aga hüjutas: vorst... sai...

Süs viimaks: nutva kriiginaga jooksis valge joon kivi järel päike üle nendununga valkts ringi. Väikus. Isagi tnaadid postidel ei pinisend sadavas öös. Kaupluses jäi endiseks. Arno vaatas valget joont kui vünastust. Esimene jälg väänalтусest... Need kaks sarnast tõmbas ta.

Pääs seiklesid mõtted, väinad vaevasid ihu. Elileks too? Kaupmehele, emale, endale?

Arno nõhus valgeis piirjoonis kolmnurka. Hirm oli. Kõnendas survat, kuid tagajärgi ta. Süs nõtkis uuesti kivi, vedas jooned mitmekordseks ja taas nõhus. Viimaks klirises naomitud kolmnurk sisse. Soojus silistas väikest, kolmetand kätt.

Arno huulatas. Endisena oli.

Süs piilus avausest. Turnedand mustasid vorstid. Sisen- das käe, kaugele, kuni küünarpäani surus selle tuppa. Viimaks tundis ahvatlevat lihastist peos. Tõi tolle välja. Sai ka. Juust ei tulnud meelde. Pimeduses maist ka ei mängand. Süs jooksis säält. Taal katsus vorsti suhu panna. Otsast kaugele vajusid väikesed hambad liha! kuidas maitses ometi vorst! Sikk... vorst...

Tuppa lihtis sama salaja. Tuba oli vaikne. Ema magas. Süs pugus uuesti sängi. Käes oli saia ja vorsti jääke. Seljale olles sai edasi. Oli soe.

Tõit lõppes. Ei tundundki enam nii magusana, kui alguses. Naheajal polnud ta suut mõtelnud. Nüüd tuli meelde, et kivi alles tashus Sängi väljudes, asetab ta selle endisele kohale lauka.

Ajju tihenes painaraid mõtteid. Need suunenesid otse piinaks.

"Mis ma tein? Issand jumal..."

ja hommikul leiab kaupmehed... Mind vaagistatakse...
pistetakse puuri... trellide taha... Ema... ema... kas ei
seletanud ta, mis on vaagus!"

Arno näkkles hommikuni. Und
ei tulnud. Sinas valguskuma hakkas. Häälid kussid
kaugeilt tänavalt. Ema tõusis. Nukk tuli, nasketas
täks tolle pidurdamine. Nümales viskas teki näolt.
Hämarasse tuppa kostsid muusikad.

"Küsis ema

"Mis sul on Arno? Oled hai-

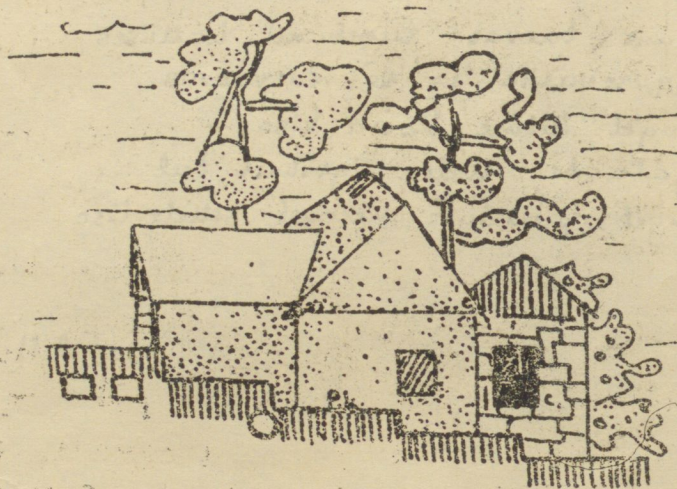
"Ema... ma..." muusikus Arno.

muud ema voodi juurest.

"Hoh mis on?" liigutsid sam-

"Ema... ema, — ma varastasin!"

P.k.

Õhtueelne.

Suletud silmil päev õhtule läheneb.
Sumeolakes sulavad helid, kajad kõik —
väsinek, kaugelis iqa hõik.
Tuul hülleb arana akende taga,
jõuetu igatsus väsinud viies;
ei enam edasi tuihuola jõua,
laskub oksilt hülmelaud teile maha.
Õhtune taevas sumbund halluses,
valgusevaene ja väsimusvaene.
Kauget hiiline hõera kisa —
rejalaste rüdin õgrikuul teel.
Langeb pimedust, vaikust sellele lisa.

A.M

Kubuküla.

[järg.]

Kui lähemalt süveneda, siis võib tunda hirmutavaltki. Nagu näitaks Kubuküla kuningas! Kuningas? Jah, algsi, meie aeg demokraatlik, leidub see siin, hüüdnimeliselt muidugi. Ta on päris kohaomanik, vanapeis, väljateinud sadulsepp, ajajooksul Dioogeneiseks saanud. Olnud mõisates sadulsepaks, teinud heina raha, ja olnud koha, karjamaadest ning algand päde täie jõuga. Pole saanud endale aga meelepärast naist ja pikke läind elu tagurpidi. Kateetand kord suukarja pidada, pole jõudnud heina teha. Teinud saanud sisse suure sigela, aga pole jõudnud hakida vilja. Aaga ei jatkunud. Jäid põllud sööki ja on seda tänaseni.

Müüd pesitseb ta öökullina, ühtsiks koer, kass, siga, lehm, hobune ning lugemata mutulaid neipivasund hoonis, kuhu sissepääsu naski leida. Suvel künnab, külvab, kui palju jõuab, — kasvab pisut ka. Vilja veab rehale viina, ning talvel lebab aljupöäl. Rehetoos on ka loomad — kui tahavad, ehk siis lähe ja söö. Ja sööb kassi — konaga ühelt pannilt kartuli-kastet, siga laseb koorikuid ootamas. Nii ootab uut kevadet.

Kui ta laenakaaslasti tõtte teada vahel hujutatakse, vabandab vaiksett — „kust nemadki saavad — ehk pea andma nailegi,“ ning pistab piibunosa pulstunud habemesse varjund lõuga, käärib ni-

na päkaga kuivemaks, õõrutab katkend sussikout-saga vastu säärt, topib samagouni tobi täis ja elab rahus oma kaaskunna keskel... Üksildus sunnib mõtlema, mis on temastki omamoodi filosoof kujunenud. Kui jutleva satud, aina imesta, milliseid kavatsusi tal peas — küle talundi kujundamine, maaparandus — kuid igal lõpul on flegmaatiline ohe: „ega minust seda teijjat pole!“ Ning päevad veerevad... Tahtmatult ohka: oh naised! Teie pärast „kuningaski tunne saad elu kibedust.“

Ei püüdu ka oma diktaatorrõõju! See amet on päritav. Minnes läbi soodetkalule, liiad säärt kraavidega püüratud nõuka talu, kus kiitakse nelja hobusega, kosjatakse kraaplemas talis — noorem peeg naitumatta. Karjapüü nõugastpidi seina küljes põnnit-sib ristikehunnikut. Õue üle antenn.

Valitseb rahakõnusest vimmarasend vana peremees, teine jalq hõvakaljal — annab paratamatult oma väime tükkhaaval noorele. Ega's tore mees paista demagi, teab küi kothane. Kõhu, kost-sundnõoline elumerelt ülejõudne, pää pooleldi paljos — meelkohtal ja kühlat kühitund juus. Nü-kopikuline hake täiendab veidi mefistolikku grimassi, mida peita püüavad popsaktsused vanimtas-siga püü, tasandades sügaral peituvate silmade torklevat vaadet... Oaga sõnad, mis esitleb kõri-sev hulk lüheldaste hingetõmmetega, näitavad, et säärt kõrge otsaesise taga bagaaz elus noqutud. Ja hangel küel on ta küla valitsend. Õppotsioon tänsis ta rikastumise tõttu — küle õriajamise, vü-napõletamise, maaparandamise taqijärgel. Tugv talu surus end igalpool läbi — teiste ettepanekud nandes välje. Waq siisukaht nõuab, nü ka läbi-

käimine ainult suunikkudega, targematega — liht-
mees ainult kaigatambaks. Samasäärne ka kaasari —
käbe ja käme.

Tüdrukud üle aasta paigal ei püü-
Ent perenaine peab vastu, teda püsab igale poole, ning
kui kogumuste paraad peeti — „roheline hädaohu“
algusaastail, siis oli tema see, kes andis üle tüpe
oma esimest pojale...

jah, see mitmekülgne poeg-esimees...
Näha et väärtiline võsu. Sama naudselt hoia oljad
käes — häda, kes teistiti mõtleb... Olgu, et koolis
väänkael, pärastpoole vene juurukoolist näib omand
oskuse väljendada võimu. Müüd on ta hakkaja
mitmeti. Näib, nagu polegi aia, mis ta ei suuda. Et
olla neljas seltsis esimees, pole naljaasi — pealigi
lühia kaasa mõndendis, käia kongressidel, lisaks
talutöö — see koorem murrahs mõne teise... ja au
tuleb anda, sest diktaatorite teeneks on kubu-
küla organiseeritud ühiskund, figuurid tooniand-
va koguna isegi väljastpoolt oma legaalseid püre...

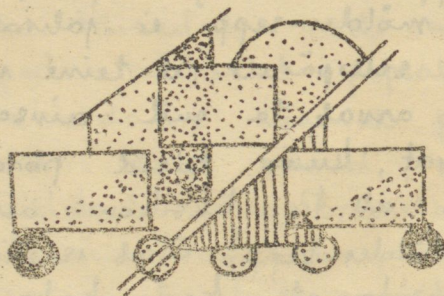
Ei kaks kõva kivi hääd jalku jah-
vata. Vähemalt opositsiooni juht — õigemini kõigiga
oppositsioonis olev mõlder-sepp ei jaksata diktaato-
reile isagi. Juba sellepärast, et teine võimul jate-
ma mitte. Teiseks arvab ta end ainse haritlase ja
mõistlike mehe olevat, kuna teised põrgorjate, ku-
noolijäagrite nime all ta ühiskonis ätsevad ja
kauge ka see mõlder-sepp! Elab iseseisvalt, ilma
külaühiskunda tarvitamata. Kodus kaks poega, ise
täis töomes, kolmas poeg, koguni Ameerika maal,
nagu ise nimetab. Et see aga sellepärast sinna läks,
et isaga kodus läbi ei saanud, seda ei avalda...

Tulnud ta küla väljastpoolt, sellest

süs ka vast tingitud vimm. ja laiad on ta teadmised! Kui pajatab, kuula aga. Ime süs ka, mees eland 18 aastat koolmeistritega tähtedamis, juba süs midagi on kõvataha jäänd. Igal pühapäeva hommikul mängib hooliga koonale, vahetevahel käib „oma kirikus“. kus kõik kubukilalased, sinna end ei unesta. Pidudel, kus terve küla koos, pole tema, aga ta perekonnastki keegi. Ei kõlba mäistlikul inimesel põrguorjade näramist vahtima minna! Na plika närakad kõhetavad seal sabad kõveras ning põisitolkused kraahsurad, kraaplerad — mis see ka on? Paiseid on vaja näitsaga näänata, süs kaavad. ja äieti sind küla ristis fumikaks — no muuti sai see kääst igaviks, seer või väike. Aga sa ei kaperdand tõesti sabas, vaid näiusid iseseisvalt oma elunada. kui ainult nausõne, naku kosutab vaeu kaotab, äige ei oleks — tõesti veant mees! Tõelu karjamaast rajatud, äkkust majani esemed oma töö! Eut see vist oliqi, et sepp — mõteln nü isekalt esines, põhjuseks.

[järgneb.]

vil. A.M.

Kontoristi jõuluõhtu.

"Nägemiseni uue aasta sisse!" laia naeruga heideti kämmal kui sai. Melehäagi oli Teffie, et lühiajakski lahti saab kaametest ja tülpind kontoristidest. Mõte mieldnes läheneva maitsmisaja päale, praetõhnadest, vünahõngudest ja kuuma diivani kaisustest hakkas juba ette hää.

Rasvajälgedest kollase ukse sulgedes ahmis tõsine uskoda enesesse mehe. Veidi seisatas segasilmne, kalvatu poiss, kontorist Tarmu. Sõõrmed imesid kantsleil ringe jõul pinevalt nüsket teraskülma õhku. Kui tarbetu oli see pühadelaupaine vaakaeg. Tai polnud seda millejaks arvestada. Vastandina tavatisele ähtule, kus tülpind koju vedas, luges või tööd lõpetas kuni näudes uni lühidale ajaks, olid nüüd kavatsused nõutud.

Mõlles sihtis astus Tarmu tänavale. Inimtäitunud igapäevast olid need tänavad. Hämäruses vedasid kaks tuledes täpitud laht, kaks maja derida, inimesed enda vahel. Vaateaknail süütusid tuled, et sädeles valikuld ja harv roheline. Mängu-aste kaupluse vitriinil tõstutas ilmemurelise näoga ahviema kätel väikest. Ta kõrvale hiiglas karvaste appur jõulumees klaasvalla ja inglisekeelsete ilukülteses karjuse ja piinlik oli kuba kristalli ja merevaigu näga, juvelieride raundõre taga. Kesk tardunud laineid südi brohaati ja sametit lippisid veretud põraste külma

sissendavad mannekeenid. Rehtaami hammustavad tä-
hed kuulutuslaudele kõid inimesile meele valikus
igasugust ajakapet.

Siimesi tüüris reguleeritud tempos
silituina. Väised, valgis nätkades välgalebades münd-
osa rinakesest ja udishimulikkude, naervate tumalt
likumatuiste harva südamlikkude silmapaaside välg-
panekuid, tippisid saadetuna tumedatist meestest,
kelle näod üles niitaga igasid, tuimad ja elajali-
kud. Elenduid nätkades saatis harva keegi sõbralikus
kaskustelus.

Lämnitsee rougamütsides õppuiste
salk läks, näakides tarbetult ja sisutut, kui inime-
sed kellel näakimisise juures puidel hüsimus. Kake-
mõtlemist ja jultumist kiitsid nad barettides tüd-
rukustele, kes neist mõõduid puustades imalat
raeru kihistades lehepaizid, kkeed vaeslevad välgia-
venind taskuis märgade minaaluste ja määrdunud nöö-
lappidega, karjusid haiglast härisevat liisa, neliamee-
rides kohvilehekese suurimailis pärsalehtedeks ilmas.

Taan ujus inimeste voolus, vaa-
detades päevavarjuna tänaostseene. Tunt oli ära ja le-
metuil tänavail suurenes külm üha. Elotoonite seits
heljus naskelt ja madalalt. Lillekaupluste, pagari-
ja kohvikute lõhn segunes sellega, saavutades nime-
tuist lõhnade retsepti, milles haistumisel ekkis ja
nõtked vüdi näpaseile asjule üle külmade tänavate
rippus tuletus õhus suu ootus — õnnistava lume järel.

foogikoha ühest tuli aurupels
Taan ei sallind tavaliselt seda mõttetust, kõia siin-
Paremat aga leidmata, astus ta mööda kasulaks, ühelt
jalalt teiselt tammuvast voorimehest. Lavad olid kii-
ni meestest, kelle silmad loasistunud ja punaps ning

naistest, kes üliniided lasknud toot lugeda, nõjatudes
 segaselt silmil ja andvalt kõikjalt hooas paks, sinine
 tubakavärv. Paksu toorshlaasiga karkud lasev kaka alju
 naerde istus Taun, laskis valgepõhelist naishelmele,
 kelle silmud samuti nõoked ja terved, näol laugus-
 märgid, tume kollase viha joonad. ...
 si. Haudas koos tüdrukses ta vastiku külma klaasi-
 täie. Paberossi süüdates turgis taline süütujuuga läbi
 nina.

Libedate kalurite juures taarus vana
 suurkaupmees Nott, kootsides ühe „püsti topa“ juurest
 teisele. Pääletähkir ja ilge, kuu suu olivast jopes,
 kroata, tüübiline tõusiku profiil, püssend näol sasi-
 juuksesalged.

Pikajukseline kervasilineline mees
 istus pöö kate vahel, tardunud pille ahastavalt kurb
 valitmas poodivanil jareitavat naisorkestri. Üliniided
 oli ta seljast hirtunud kõrvatoole ja nii magas
 niid must, nõõpsilmaline moerake. Kõna suuremõõdu
 tõstis ta pöö, vaatas kõrvu tõstis ringi, või näe-
 das mõtetes peremehe põlvele. Suurkaupmees Nott oli
 ajavõtteks jootma hakand Tofere, nagu ta ise nimetas-
 niid märkas ta üheikut must murgas. Tähtis klaasi,
 tüüris ta selle poole. Raskelt visates kae teise otale,
 pani ta selle ette juna. Püinatult raputas teine pööd
 ming polises: „Ei... lähe korda!“ See vihastas Notti.
 Nõõpsilmaline moerake haukus poolimestades, kui Nott
 karkides ja ähvides vihastades ikka enam ja enam
 hakkooniliselt „Ei lähe korda“. Väikese mehe seundis nää-
 fama ja siis uhsest välja riskas. Linnades järgnes
 moerake, kuna kootsimek looteval näol aivult murgas.
 Tal oli tähtis, et mehe polnud vahel, ning Nottil
 šada oli. Nott aga triimferis võidus, haaras nais-

helnerid konnassisse kättesse, tirides mehi nööpe pidi. Tal oli raha, terra võis seda endale lubada.

Kibedalt maksin Tann arve. Is-
gi siin hulguis peatuses ei võinud inimene olla. Väi-
kest meest polnud näha.

Ilm oli pehmendunud, ootes mää-
dunud. Laidad, lagnad kumepihutäied eksisid majade
vahel, vajusid konnassisse, tuhanded väikesed siidid
järgnevaile. Falge all paatus surutud lumi. Tänavad
olid vaikind ning majade aknad juurde saanud
helleduses. Väikeseid küünlatuliseid oli palju vilkumas
taga akende — olid jõulupüüd. Pääs unises vaid-
suure lainetena läisid mõtted laisalt. Harnas ja tun-
neteküllane oli jälle meel — lapsena häästus Tann lumest.

Möödudes nahest kirku portaa-
list, tungis kinnu orel helisid, valge hõõvades ava-
neraist ukseist.

Kõige rõõsa ja hülma järel
melitas see sisse astuma. Mõttes lauges suur ukse
kinni ja Tann seisis silmi pilgutades eendas valges
mida oli täna nii palju nagu põhjatus valguhüis-
tikus. Ruumi ebamäärased hiigelmäõdud sisendused an-
kastuse, vaikse, magusalt kõrgestava. Sadadel naku-
del oli peegeldumas naku, nagu seda ei näe igapäi-
va udus. See naku ja hoidumus tundis seisatuma,
avas need lundel hinge sinini küünimataud uudis-
maad. Kõrakil mureks linneti pois, valdavalt joos-
tes murtesse kõriseva meeleolude vütkaus ... Pääle pik-
aja seisates, hüüis Tann imelises poolumis tänavale ...

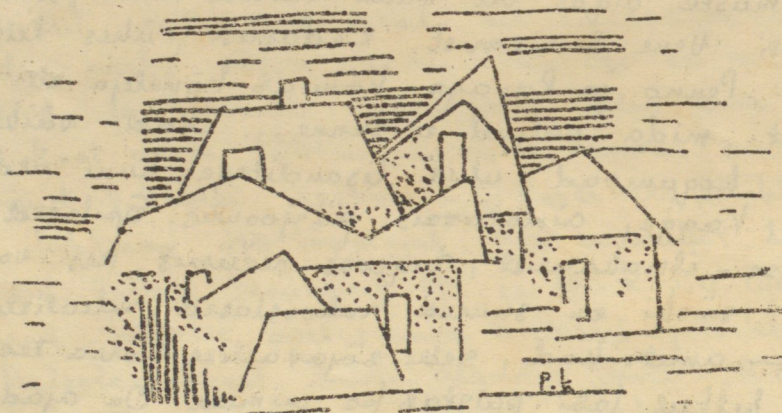
Üle kõige oli hülgasvalgelt
langend lumi. Taeva sinisel sammelil säras tähtede
lignematu tulivärk. Kõik oli harnas, mitteiliselt pu-
has lumi, taeva säravad aknad ja samad tänavad

äärtel rullitud hääletus vaikuses.

Maaga lummunud kiutöös sam-
mus Tann koju. Ükste arades hõõgus vastu toakuu-
mus, karsse ja toitude lõhn. Kergel oli käind, lauale
jätanud kusekese ja südipaelas pahikese...

Tasa, tasa hülis vaikus. Tulid
tunded ikka uued ja uued... kama oli valgusta-
tud üheik aken hääletus jõuluoos, mille taga istus
üksik mees vaikuses...

E. S.

"Meie "Almo materi" juubel.

On möödunud pidupäevad. Astume jälle õripäevil. Nist pole ületügu fikseerida mõnda möödunust.

Visalt, kuid ennenägematult arvul koogues laupäeva, 8dets. õhtul aulasse viistlasi. Oli faktiliselt viistlas-koogu koosolek. Pääle formaalsete hüvimuste algas vil. Jaan Rummo kõne: "Koolipoisi mälestusi: Vene Seminarist." Endamisi, ühes teiste koos-aregete, Penno ja Rauaga kannab kõnelaja üle nähtusi areadest, mida paljud ei tunne... Need väikesed viisandid kooguvad ühes lisanditega, kuni üldine pilt saabub, kerge, aimatavais piirjoontes. Õpilased iseloomid, ise-ilmahaariel, tugevas režiimis, kes vaatamata kõigele süüdi on suured rahvistlased, idealistid... Õpetajad — ametnikud, selle sõjaväelise korra teostajad, kellest hõlksel läbi paistab ka inimene. On ajad rahutud ja saiklusrikkad, saanud ka õpilaste kulisemad elujohetumused neis aegs. Pääle pika kõne on kõnelajad, kui ka pöätthustajad... vajunud muljetesse, meeleoludesse — kantud aega, mis näib lõputu kaugema looritud. mälestuste teravaid külgi koostavas udus...

Koosviikimine" sellel järgnes oli südamelik kodune, hestel ühisõue.

Pidupäevade lõpu kerkis pühapäevane kontsert. Külasti ja publikut oli hulk. Haridusministri abi hr. Liikheisaan ühes abikaasaga, ning hulk seltskonnategelasi, ka viistlasi oli suuremal

arvul, kui ulmisesel õhtul, ilmuvad kontserdi viisid läbi peaaegu õpilased, juhataes koori, orkestrit, esi- nedes ühiskpaladega. Poolkõhu võitis õp. E. Mesiäise vastestundid „Uue liiket“. Publike linnik, Nils Ö- napur, esines kontserdil, võitis sooja poolkõhu. Kõrde- avaldused väikele solistile ja orkestrijuhile i talit- nuel lõppeslaqi. koori juhtisid õpilased ja laulud õnnestusid hästi, mida varem raske ennustada oli.

Esmaspäeval, mil kool tõeliselt 10. aastaseks sai, algas kell 11 aulas alitus. kõneles dr. V. Raam, tulistades meelde raskusi, millega tuli või- delda. Läbi naiva ja võitluste saadi kool avada 1919. sügisel pooleks güm. ruumes. Töötati õhtupoolikuni. 1920. a. kevadel koliti alla mõisa. Segaduste aegadest, milised valitsesid 1917 a. oli ruumidesse arund sõdurid, keele raske välja saada. Põltsaqi oli maja täiesti lõ- hutud ja remondi tegemiseks kulus aega. Altes 1920 a. sai kool alala töötamist oma ruumes. Sani on kaali ju- hatand V. Raam, asetäitja G. Rosenberg, A. Rikken ja V. Raam. On talikund 193 lõpetajat, kes enamikus tegevad. Prae- gu on õpilasi Seminaris 194 ja har. k. 150. Õpetajaid 18 ja 6. Teisena kõneles õpilasarvanem G. Vassil. õpilaskonna nimel. õpilaisetegevusest. Kooli algades loodi: „R. Ö. S. Ühing“, mis oma aegkirja välja andis. Aegkiri oli „Algaja“. Välje on surnud „Teatri Ring“, mille järeltulijad „kaitsus- ja vaturalistide Ring“. Käesoleval aastal loodi u. u. „kool- kond“, ainuke sarnane moodus Eestis, keele kuuluvad terve kooli õilas- ja õpetajaskond. Edasi kõneles min abi Mik. kalsaan ja rida teisi. Tervitustelegramme oli tulund paljudelt, kellel ilust olud seminariga.

x

x

x

Pühitsedes kooli 10-dal aasta-
päeva, on kool vanem. Enne ilmasõda juba tekkis mõ-
nedes Balti-Vene ringkondades mõte asutada Põhja-Eesti
Seminari, venekeelse siviiliga. Kooli esialgselt asuko-
haks määrati Narva, kuid Rakvere linna palvel asati
ta 1912 a. sügisel süü. 1915 a. sügisel asus kool uude
ruumidesse, töötades veel 1917 aastani.

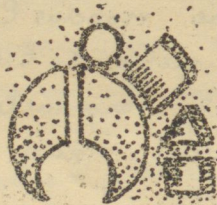
Oma arengist on Seminar
väga jõudnud pikema teetult. Edasi veel, ühisel
jõul!

x x
x

Õnnestunud kontserdi tulemu-
sena on figureerivad summad:

piletite müügist	— 255.05 sst.
einelaanast	— 27.90 "
kelud	— 27.00 "
puhas ülejääk	— 255.95 "

x x
x

U. L.

Reinhold Linna-Linna 50 aastane.

Juubilar on sündinud Tallinnas 4. det. 1872 a. ardniku pojana. Isa rahvuselt eestlane, ema rootslane. Hiljem osusid vanemad Tartu, kus ka juubilar a. 1902 Gümnaasiumi lõpetas, astudes Tartu ülikooli usuteadust õppima. Alati aastal usuteadust kuulates, katkestas ta 1906 õppimise Tartus ja astus Moskva ülikooli, sooritades selles samal aastal keskkooli õpetaja kutseeksami.

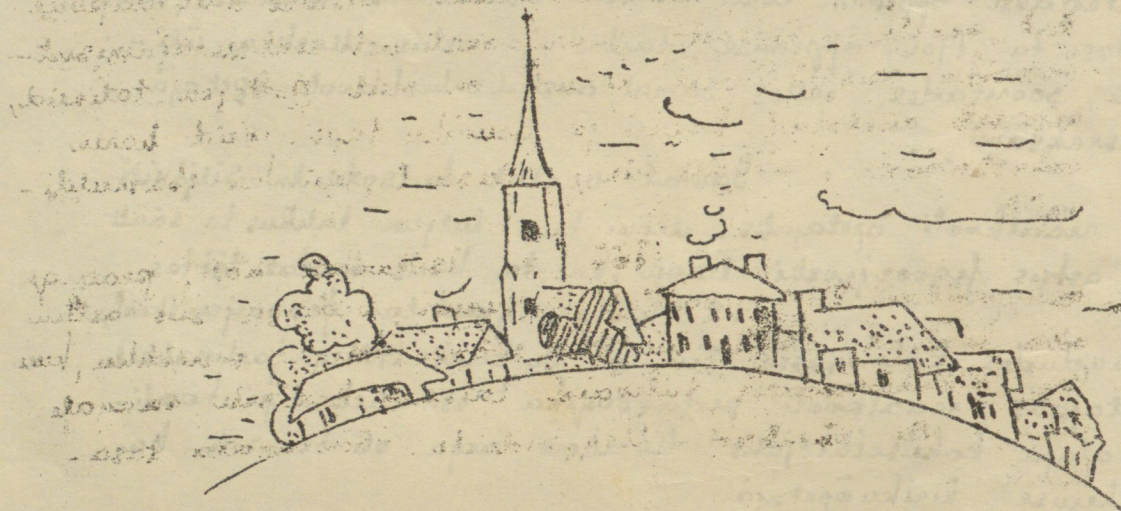
Samal aastal kutsuti ta Siigõrvi ki reaalkooli õpetajaks. Siin oli hiljem lühike aeg ja astus Jägoojeweiski linna, kus ta kuus aastat töötas.

1912. hakkas juubilar Jägoojeweiskist, suundudes Kalmogasse. Siin oli ta kuni 1921 a. ladinakeelse õpetajaks, reaalkooli pedagoogika esimeheks ja koalijuhataja kohusetäitjaks. Üheks aastaks aega oli ta siin ka lutheruse kirikuõpetaja.

A. 1921 tuli Linna-Linna uuesti tagasi oma kodumaa. Omas Petseri reaalkooli inspektori kohusetäitja ja venekeelse õpetaja koha, kus ta kuni 1923 a. tegutses. Siit kutsuti ta Rakvere Seminari psühholoogia-, vene- ja saksa keele õpetajaks.

Päris koostööd on juubilar aegamööda võtnud seltskonnatööst. Elades Neumaal, ta avaldand mitmekesised artiklid õppeajakirjast Baltimaade seltskonnas koali ajakirjas Elukorralduslike Teataja. Ka on juubilar läbi töötanud saksa keele foorumit, kuid ainult põlvustel on see ilmunud jätkend.

Et juubilar alati eiti soojalt on
suhkond noorte isetegevusele, soovime teie seltskonnas
tõelise noorte seas jõudu ja kordaminekut!

Ta ei huri määrima, kuid see ei näe riig. Meide
tegi meelähä.

Maaktesen seda esiknumbrit igast
hüüest, vändlesin varem seminaris ilmuud sarnastege. ja
leidsin, et ta on kirjutatud osast otsust täis tihedat
kättega. Maaktesin siis uut kaudu ja joonistusi, illust-
ratsioone. Arvan, kaas, iseenest kaunis tälimõeldud ja
tasakaalus asi ilustusega, oleks võitnud palju, asetati
na neutraalsevärvi paberile. Tundub vähe toores. Ka-
ne liigpühelisus võib ilustuse värvitasakaalu rööpast
välja.

Samuti on sissepaigutatud
linnoltsid arjata trükitud värvilisele paberile. Mõni
niist, "Laps hamedega" ja "Purjekas merel" on kaunis
kand ja rahuliku arjad, kuid värviline paber,
millele nad trükitud, tub kõik nagu üleaurustiks, nagu
nägise näomahavale pandud lehtedeks. — Kõikide rek-
laambasõnitsitise muide.

etõni linnoltsidest on liig kir-

ja ja tuim.

kuid, nii sonides jätis kõik
rahuldava, kää teoni ajakirjate väikeste suurfoonis-
tiste - ninjetide valik kirjutiste lõppe, ja palge-
läh. On leiad ja puhtad asjad. — etõni päale
arju veel kaudiliste, lihtsate geometriliste vormide
kombinatsioon, — nii et tark nativas ütles: "kubism"

Oli kää lugeda saatesõna, —
palget optimistlikku ja sihikindlat üleskutset. Pandus
sõutuks varemool päevil ilmuud ajakirjade peri-
nismitses põhitoon — käält terav arvustama, kuid
rohkem miniser, kuter. Oli lohutuseks, jõudu ja tuju
tõstev teadmine, kää lähivad sina ja sinu kaaspäev-
sed "nõrre", siis tuleb päale jälle uusi ja need on tüte.

damast, tervemast materjalist. On nättavasti jõutud talle, et ei saavutata palju vaid näveerimisega, küle stabiilsuse, siiski kindla edasiühekümisega.

Lugesin ja mõtisklesin edasi, sat-tusin tõsiselt huvitavale, olgu varem tutvavate identite-ku käsitlevale kirjutele — „Vaba koolkond“. Olen kaalija, kui see püüdnud otsustades alguse järgi ainult „Tarmo“ vaheloletud veeruudega.

Suurema osa ruumist täidab ilu-kirjanduslik, õpilaste, vilistlaste vabalooming. — Üksik-osaline antele viiks liig pikale.

On kahes lüüdetudki: „Noored, kes sõidavad ol valge parja“ ja „Lüüdetud hilissügisel“. Esimene neist ei olnud mulle midagi. Leidsin, et ega ta paha ei ole ruumi mitmekesisemaks täiteks kuid teine, „Lüüdetud hilissügisel“, oli nauditav enda südamlikkusega, eriti esimeses osas: „kui õnnihõõgu, viljelõhnas, saadab suitsu rehele, ...“ see pole kompe-tent väsimöödus, kuid tundub siiski vorminõrkuse. — Aga lugeda oli seda häa, tõi esile rõõbit pil-did: maadulitist, kus „Ät valgele pühtel ajal koera põhke, ning langes krompsus hõõnuas, tuleb loome hingetõhke“ — ja väikeline tühjale tühipisest, kus „Lõab paarika, jooma kõnnitust.“

„Kubuküla“ lugesin tekkis arva-mine, et see on samasuguse „vane koolmeisteri“ vee-tatud vete, nagu olen ise. Oli häa lugeda, nagu joonistust ja laian, et Kubuküla ei ole tehtud su-gugi liiga, kus hinnatakse kõike vaid moodu järgi „ega see loom heinu söö“ — ja mine tea süski, kellel on õigus. — Võib olla, vastuvõetuna „Kubuküla“ autori tähtsustamiseks, on selleki lauses sügav filosoofia. Tähe-vad nüüd moodi „Andressid ja Pearud“ — ja need —

— materialistlik elusviitamine.

On veel mingi kirjeldus hom-
mikuhest saunaloost. Vah pilt ju on. kuid lugedes
oleks tahtnud süski tunda rohkem jaan Oksalikku
tõsedust. jaan Oksalikku sellepärast, et ta ei meeldi mine-
tatud kirjanduse „Heljapäev“. — On nagu vähe sugulane-
gi, kuid verevarem „Heljapäevast“. Punduvad lõhnad.

Ülejäänu pelet ilukirjanduslik
osa „Armastuse“ ja „Hega“ on portejon mudelajajärqs ini-
nese unistavat lihtlast armastemist. On häid lauseid
ja täpse ilusa kaadentsiga, erimees meid, sunnitud ühte lau-
sesse: „lilal siniohus jaqunes valge pils kahets, ühesuun-
raks osaks kummalegi.“ — kuid see toot ei külasta — kei-
guba sellised nängakaalutised, seksuaal-psüholoogilised
pealkirjad — siis tahaks nagu portejoni patlu, pettumus-
te, kahtluse sinisappi — ehk jälle lügedamat reaalsemat
suhetumist. kuid see on mõttevõim. Ei tohi midagi heita
ette. Põalegi, kus autor on noor — ja meil siinseere-
livil pole õigustki öelda palju. küte müski koqub isegi
ajakeses, pettumusi tuleb ahelikus, kui kalle sõdurid üle
kuniise välja. ümarguselt: mõlemad asjad ei tee häda, kuid
neist eristat püüdnud ei tunneks, ette asetatud muuq.

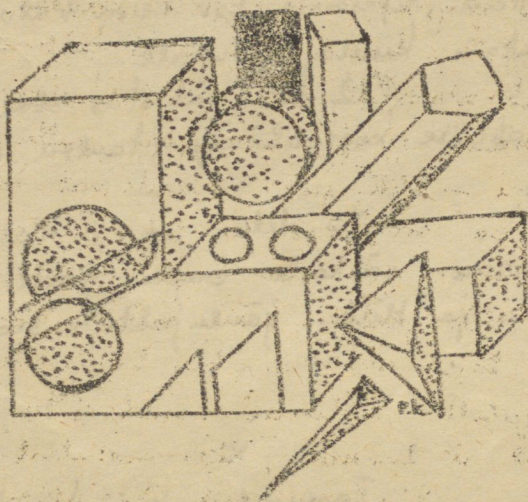
Siis, on veel kirjutisi juubila-
rele, stavarile, kui kadumisele. Konkreit asjad, ei jata
öelda ei soovida. Samuti kroonika e.l.c.

Võib öelda, et kaesolevat numb-
rit, pean^o ütlemas: on süski vähe kindlamasormilise
mudelistest, mis olid pakatiltiigi hoopis laegemakaaluti-
sed. kuid süski! — ei maksa vist meilgi häbeneda endi
kaaditsiga, selle püüdnud. — Tehti ka midagi. Vähemalt
tahtmist leidus.

kirjutasin need need rohkem
oma lõbuks. Väit alla, leidub mis ebaõiget, pääliskandest.

Kuid minu suht, siin ühilduses, Tarmosse on vaid
sõbralik ja loodan, et Ma ei jää viimaseks.

Neli L.L.

Varia.

24. nov. komaldas koolkond F. Scherberti 100 aastase sünnipäeva mälestusõhtu, mis oma mitmekülgsel kavaga täiesti kompaktselt ja meeldiva mulje jättis.

29. nov. oli Ped. Ringi komaldusel Rousseau 150 aasta sünnipäeva mälestusõhtu. „J. J. Rousseau elu ja põhimõtteid“ referaris ksv. Leida katvel, põhjalikult ja pikalt. aruandele kuulajaskonnale.

2. det. tähistas Mat. Ring oma 90. sünnipäeva omavalitsuse koosviibimise, tantsu ja lauludega sotsiaalselt.

20. det. on VII klassi komaldusel algkooli jõulupuu, väikeste enete poolt ettekantava näidendi „Jüri ja Kilda jõulujuttumised metsas“ ja muu paladega.

x
„Tarmo“, kui ka käesolev ilmusid 130 eksemplaris. Šrift P. kokalt. Aastapäeva tõttu näendas esimene number peaaegu üli koogu Eesti ja Tallinna, Tartu ja Vilistlastele.

x
järgnevasse numbris, mis ilmus kogu algaval aastal, palume kaasajutajate seminarile kõigist klassidest, kõigil aladel. Kuna seeläbi tulevad ka õpetajad ja vilistlased, anname mitmekesise ja kaaluka sisuga numbrid.